

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

Tertia pars Defectibus circa Missam adhibet remedia, titulis duodecim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

COMMENTARIA IN RVBRICAS MISSALIS ROMANI.

PARS TERTIA.

De Defectibus in Celebratione Missarum occurrentibus. I.

SACERDOS celebraturus, omnem adhibeat diligentiam, ne desit aliquid ex requisitis ad Sacramentum Eucharistiae consiciendum. Potest autem defectus contingere ex parte materiae consecrandae: & ex parte formae adhibendae: & ex parte ministri consicientis. Quicquid enim horum deficit, scilicet, materia debita, forma cum intentione, & Ordo Sacerdotalis in consiciente, non consicitur Sacramentum. Et his existentibus, quibuscumque alijs deficientibus, veritas adest Sacramenti. Alij vero sunt defectus, qui in Missa celebratione occurrentes, etsi veritatem Sacramenti non impediunt, possunt tamen, aut cum peccato, aut cum scandalo contingere.

Optima est diuisio in defectus substantialiaes, & in accidentales. Substantialiaes in tribus contingunt, vel in materia, vel in forma, vel in intentione Ministri; quae tria sunt necessaria ad substantiam Sacramenti. Accedit verbum cum intentione ad elementum, & fit Sacramentum. Accidentales multi esse possunt, neque ad certum numerum reduci possunt.

Collegit hos defectus in Missa ex Sacris Theologis, & in Missalem librum, transtulit nescio quis, anno 1557. Venetijs impressum Pij vero Quinti, & Clementis Octavi auctoritate recognitum opus; quis ambigat, non prodixisse tandem numeris omnibus absolutum? adiecimus nonnulla ex modernis Theologis non contemnenda.

De defectibus materiae. II.

I Defectus ex parte materiae possunt contingere, si aliquid desit ex ijs, quae ad ipsam requirunt. Requiritur enim, ut sit panis triticeus, & vinum de vite: & ut huiusmodi materia consecranda in actu consecrationis a sit coram Sacerdote.

a. Sit coram Sacerdote. Certus terminos huius praesentiae a solo Christo designari potest ex Durando in 4. dist. 11. q. 6. nu. 6. & Palud. quast. 1. artic. 3. a nobis autem

est moraliter dijudicandus, ex humano more, quo dicitur res praesens, & ex vsu Ecclesiae.

De

De defectu panis. III.

1 b **S**I panis non sit triticeus, vel si triticeus, c admixtus sit granis alterius generis in tanta quantitate, ut non maneat panis triticeus, vel sit alioqui corruptus, non conficitur Sacramentum.

b Si panis non sit triticeus. Vult esse triticeum *Conc. Floren. in decreto Eugen.* ubi definitur necessaria materia Sacramenti; quicquid dicat *Caiet. ibi loqui de necessitate præcepti*, vide *Suar. disp. 44. sect. 1. part. 3. quæst. 5.* tum quia figuræ veteres sub tritico datæ sunt; tum quia hic est panis communiter ad usum hominū; tum quia ita decet ob excellentiam tanti Sacramenti. ubi vero dubitatur esse triticeus, ne adhibeatur, ex *Alano libro 1. de*

Eucharistia c. 11. Selica, seu secala, probabilius negatur esse triticum in Lombardia, Bonac. disp. 4. quæst. 2. par. 1. nu. 2.

c *Admixtus sit granis alterius generis, &c.* Hęc doctrina est *S. Tho. 3. par. quæst. 74. artic. 3. ad 3.*

Sed, quid si panis confectus sit ex amylo? *S. Tho. ibidem* negat, quia amyllum fit ex tritico corrupto, Vide *fufius Suar. disp. 44. sectione 2.*

2 Si sit confectus de aqua rosacea, vel alterius distillationis, dubium est, an conficiatur.

Negat *S. Tho. artic. 7. ad 3. supra* affirmat *Caiet. ibidem.*

3 Si cæperit 1 corrumpi, sed non sit corruptus, similiter 2 si non sit azymus, secundum morem *Ecclesie Latine*, conficitur, sed 3 conficiens graviter peccat.

Prima pars propositionis est *S. Thom. sup. artic. 3. ad 4.* Altera est *Conc. Floren. & communis*. Tertia pars est item communis de celebrat. *Miss. cap. litteris*. An vero detur casus, quod possit Latinus in *Ecclesia Græca* consecrare in fermentato

licite, vide *Suarez ubi supra sect. 3. in fermentato nunquam licet apud Latinos, etiamsi urgeat necessitas alicuius in periculo mortis, Suar. sect. 3. in fine: Vnum vero.*

4 Si Celebrans ante consecrationem advertit Hostiam esse corruptam, aut non esse triticeam, remota illa Hostia, aliam ponat, & facta oblatione, d saltem mente concepta, prosequatur ab eo loco, ubi desinit.

d Saltem mente concepta. Ex quo non est necesse eam eleuare ante oculos, super patenam, neque facere cum ea, vel super ea signum Crucis, ut fecit in obla-

tionem Hostiæ; sed eam simpliciter deponat super Corporeale, si id aduerterit inter oblationem Calicis, & consecrationem.

5 Si id aduerterit post consecrationem, etiam post illius Hostie sumptionem, posita alia, faciat e oblationem, ut supra, & à consecratione incipiat, scilicet ab illis verbis, Qui pridie quam pateretur, & illam priorem si non sumpsit, g sumat post sumptionem Corporis & Sanguinis, vel alij sumendam tradat, vel alicubi reuenter conseruet. h Si autem sumpserat, nihilominus sumat eam, quam consecrauit: quia præceptum de perfectione Sacramenti maioris est pondere, quam quod a ieiunio sumatur.

c Obla.

e Oblationem, vt supra. Idest, saltem-
mente concepta.
f A consecratione incipiat. Est com-
munis sententia.
g Sumat post sumptionem, &c. Ad caute-

lā sumat, aut ob reuerentiam conseruet.
h Si autem sumpserat, &c. Ratio addi-
ta communis est apud Theologos. lege
Suar. 3. part. disp. 75. sect. 6. ex S. Thom. ibi-
dem quest. 83. artic. 6. ad 4.

6 Quod si hoc contingat post sumptionem Sanguinis, apponi debet rursus nouus panis,
& vinum cum aqua, & facta prius oblatione, vt supra, Sacerdos consecret
incipiendo ab illis verbis: Qui pridie, i ac statim sumat vtrumque, & prosequatur
Missam: ne Sacramentum remaneat imperfectum, & vt l. debitus seruetur
ordo &c.

i Ac statim sumat vtrumque. Sine ele-
uatione, vt ostendat Populo; omissis, quæ
sequuntur in Canone vsque ad sumptionem
inclusiue, ne populus, si fieri potest,
cognoscat erratum esse.

l Debitus seruetur ordo, Iuxta Conc.
Tolet. 7. cap. 1. vel 2 secundum alios, or-
do vero est, vt corpus prius præexistat,
antequā ex eo fundatur sanguis. in Cali-
ce namque representatur effusio sangui-

nis; ergo Hostia, in qua corpus Christi est
ex vi verborum, debet consecrari prius.

Suar. tamen loco citato tenet, non esse
ita necessarium hunc ordinem, necessita-
te Sacramenti, sed tantummodo necessi-
tate præcepti. nam consecrata Hostia,
post Calicem statim representatur; fan-
guis distincte à corpore Christi, quod
sufficere videtur ad integritatem sacri-
ficii.

7 Si Hostia consecrata dispereat, vel casu aliquo, vt vento, m aut miraculo, vel ab ali-
quo animali accepta, & nequeat reperiri, tunc altera consecratur ab eo loco incipien-
do, Qui pridie, quam pateretur, facta eius prius oblatione, vt supra.

m Aut Miraculo. Miraculum est à
Deo solo, qui videtur tunc acceptare sa-
crificium eo modo oculis nostris imper-
fectum; ideo non est in rigore necesse, vt
alia Hostia consecratur. ita S. Tho. 3. part.
quest. 82. art. 4. ad 3. vbi tamen consultit,

vt iterato consecratur, & hoc habet Ru-
brica vt tutius, & securius. in reliquis ca-
sibus huius Rubricæ præceptum est, non
cōsiliū, ad integritatem sacrificii. Suar.
3. p. disp. 85. sec. 1. quinto.

De defectu vini. IV.

1 Si Vinum sit factum penitus n acetum, vel penitus putridum, vel o de vuis acerbis,
seu non maturis expressum, vel ei admixtum tantum aquæ, vt vinum sit corru-
ptum, non conficitur Sacramentum.

n Acetum. Non fit Sacramentū. Sanct.
Thom. 3. part. quest. 74. artic. 5. ad 1.

o De Vuis acerbis, &c. Habet S. Thom.
ibid. ad 3. vinum ex aqua miraculosum.

est apta materia, Henriq. lib. 8. cap. 12. &
vinum etiam congelatum Suar. disp. 45.
sect. 1.

2 Si vinum cœperit p acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel q mu-
stum de vuis tunc expressum, vel non fuerit r admixta aqua, vel fuerit admixta
Liqua rosacea, seu alterius distillationis; conficitur Sacramentum, sed conficiens
grauer peccat.

p Ace-

p *Acescere*. Fit Sacramētum, cum peccato tamen, *S. Tho. supra ad 2.*

q *Mustum de uuis tunc expresum*. est Iulij Papæ de consec. distin 2. cap. cum omne crimen, & ex necessitate conceditur; sed abstinendum est omnino ob irreuerentiam, indecentiam, ait *Suar. loco citat. disput. 45. sect. 1.*

r *Admixta aqua*. Miscei aqua vinum est de præcepto Ecclesiæ tantum. *Trident. sessione 22. cum quo præcepto stat*

quoque præceptum Christi, qui neque voluit aquam de necessitate Sacramenti. *Suar. loco cit.*

f *Aqua rosacea*. Conficitur Sacramentum; quia aqua non est de necessitate Sacramenti: sed peccaret contra præceptum negatiuum, de non miscendo aliquid in materia Sacramentorum, præter Christi institutionem, & consuetudinem Ecclesiæ, *Sanct. Thom. quest. 74. artic. 7. ad tertium.*

- 3 *Si Celebrans ante consecrationem Sanguinis, quamuis post consecrationem Corporis, aduertat aut vinum, aut aquam, aut vtrumque non esse in Calice, debet statim apponere vinum cum aqua, & facta oblatione ut supra, consecrare, incipiendo ab illis verbis, Simili modo, &c.*
- 4 *Si post verba consecrationis aduertat vinum non fuisse positum, sed aquam; deposita aqua in aliquod vas, iterum vinum cum aqua ponat in Calice, & consecret, resumendo à verbis prædictis, Simili modo.*
- 5 *Si hoc aduertat post sumptionem Corporis, vel huiusmodi aqua; apponat aliam Hostiam iterum consecrandam, & vinum cum aqua in Calice, offerat vtrumque, & consecret, & sumat; t quamuis non sit ieiunus. Vel si Missa celebretur in loco publico, ubi plures adsint, ad evitandum scandalum poterit apponere vinum cum aqua, & facta oblatione; ut supra, consecrare, ac statim sumere, & prosequi cetera.*

Prima pars Rubricæ posterioris est *S. Thom. 3. p. quest. 83. art. 6. ad 2.* altera vero pars est *Soti 4. distinct. 13. quest. 2. art. 6. ad 4.* cuius eadem ferè sunt verba Rubricæ. item *Nauarri cap 25. nu. 21.* & est magis practica.

t *Quamuis non sit ieiunus*. Ita *S. Thom. loco citat. art. 6. ad 2.* addit *Angelus cum Sylu.* si sacerdos, dum in ore habet potum, priusquam deglutiat, sentiat non esse vinum, non debet consumere, sed in

Calicem emittere, & post sanguinis sumptionem illum resumere: sed moraliter est difficillimum, & ideo sine scrupulo potest deglutire primum, & consecrare, & sumere secundum. ita *Suar. loco citato disput. 85. sect. 1. ad primam confirmationem.* non peccaret tamè mortaliter, quia inopinato casu turbatus aqua pro vino sumpta non consecraret vinum. *Diana tr. 14. de celebr. Miss. resol. 70.*

- 6 *Si quis percipiat ante consecrationem, vel post consecrationem, totum vinum esse acetum, vel alias corruptum, idem seruetur quod supra, ac si deprehenderet non esse positum vinum, vel solam aquam fuisse appositam in Calice.*

Eadem est ratio, deficientis materiæ ad sacrificium integrum. si tamen Sacerdos pergat in Missa, & ex ignorantia vel inopinati casus perturbatione non

obseruet, non per hoc mortaliter peccat, ex *Nauar. c. 25. Man. num. 91. & Sa verbo Missa nu. 31.*

- 7 *Si autem Celebrans ante consecrationem Calicis aduertat, non fuisse appositam aquam, statim ponat eam, & proferat verba consecrationis. Si id aduertat*
Gauant. Rubr. Miss. L post

post consecrationem Calicis, nullo modo apponat, quia non est de necessitate Sacramenti.

Prima pars est manifesta adderantum, esse benedicendam aquam de more. Secunda pars est *S. Tho. loc. cit. art. 6. ad 4.* ne, inquit, sequatur corruptio Sacramenti pro aliqua parte, quod docuerat q. 77. art. 8.

8 *Si materia, quæ esset apponenda, ratione defectus vel panis, vel vini, non posset villo modo haberi, si id sit ante consecrationem Corporis, ulterius procedi non debet: si post consecrationem Corporis, aut etiam vini, deprehenditur defectus alterius speciei, altera iam consecrata, tunc u si nullo modo haberi possit, procedendum erit, & Missa absolueda, ita tamen, ut præmittantur verba & signa, quæ pertinent ad speciem deficientem. Quod se expectando aliquandiu haberi possit, expectandum erit, ne sacrificium remaneat imperfectum.*

u *Si nullo modo haberi possit. Immo, si difficillimo modo haberi possit, & notabilis inde oriretur offensio populi, Missa absolueda erit absque materia deficiente, siue Hostia, siue vini, quia maioris est vinculi ius naturale, euitandi Scandalum proximi, quàm diuinum scriptum, aut posituum, absoluedi Missam. Azor. lib. 10. c. 35. q. 6.*

An vero Summus Pont. possit relaxare ius diuinum ad effectum, ut Sacerdos ob ingentem necessitatem in solo pane sine vino sacrificet? *Azor. libro 10. c. 19. quæst. 3. vers. secundum est:* putat probabilem affirmatiuam sententiam ob publicam necessitatem, & grauem. Probabiliorem negatiuam docet *Suar. disp. 43. sect. 4.*

* *Quæri potest in prædictis casibus de aqua, quæ ob breuissimum tempus ab infusione eiusdem in Calicem vsque ad Calicis consecrationem non potest con-*

ueri in vinum, ut alias dicitur: An remaneat aqua mixta speciebus vini: An vero & ipsa statim immediate transubstantietur in sanguinem Christi? sed, quicquid sit de conuersione aquæ in vinum, de qua disputant Philosophi, quam tamen affirmant SS. Patres, & Theologi Scholastici; si ob angustiam temporis non fiat conuersione, non putamus absurdum, quod remaneat aqua substantialiter aqua, cum non sit neque materia, neque commateria immediata Sacramenti; sed ea solum infunditur ad mysterium vnionis populi cum Christo, ut suo loco diximus. Neque ideo adoramus aquam, sed Christum sub specie vini aqua permixti: sicut neque si cadat in Calicem musca, eam dicimus adorare, scripsere de hac re fusius Paulus Aresius Episc. Derthonensis, pro sententia affirmatiua, & in oppositam sententiam Hyacinthus Petronius Magist. Sacri Palatii, nunc Episc.

De defectibus formæ. V.

1 **D**efectus ex parte formæ possunt contingere, si aliquid desit ex ijs, quæ ad integritatem verborum in ipsa consecratione requiruntur. Verba autem consecrationis, quæ sunt forma huius Sacramenti, sunt hæc: *Hoc est enim corpus meum. Et, Hic est enim calix Sanguinis mei, noui & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Si quis autem aliquid diminueret, vel immutaret de forma consecrationis Corporis & Sanguinis, & in ipsa verborum immutatione, verba idem non significarent, non conficeret Sacramentum. Si vero aliquid adderet, quod significationem non mutaret, conficeret quidem, sed grauissime peccaret.*

Notanda

Notanda est hoc loco singularis doctrina *Suar. 3. part. disput. 85. sect. 1. secundo.* quod si contingat defectus essentialis in forma, vel in altera, vel in vtraque, nempe cum mutatione sensus verborum consecrationis, iteranda est consecratio, vt perficiatur sacrificium; & si contingat id cognosci post sumptionem corporis, vel speciei non rite consecratae iteranda est item talis consecratio, apposita materia quæ non fuit consecrata, *iuxta Rubric. sup. tit. 4. num. 5. & titulo 3. num. 6.* quia eadem est ratio ineptæ materiæ, & materiæ sine forma. Immo etiam, si id contingat fieri ex malitia ministri mutantis formam, vel non habentis intentionem. nihilominus debet post sumptionem sup-

plere defectum, penitendo de priori culpa quam commisit, reuerenter supplendo, vt dictum est. quod si defectus accidat in vtraque specie, & iam vtramque sumpsit, non est, quod suppleat; quia sacrificium nullum fuit, sed totum fictum. eo casu nullum est præceptum de faciendō vero sacrificio, neque de supplendo, quod non est incaptum, neque ex parte: & obligat tunc aliud præceptum de non sacrificando, fracto ieiunio.

Porro *S. Tho. q. 78. art. 3.* vult, excepto, enim, omnia verba formarum prædictarum esse de essentia Sacramenti. communior autem antiquorum sententia est, ea non esse. Vide *Suar. disp. 60. sect. 1.*

- 2 Si celebrans non recordetur se dixisse ea quæ in consecratione communiter dicuntur, non debet propterea turbari. a Si tamen certo ei constet, se omisisse aliquid eorum quæ sunt de necessitate Sacramenti, id est, formam consecrationis, seu partem, resumat ipsam formam, & cetera prosequatur per ordinem. 3 Si vero valde probabiliter dubitat, se aliquid essentialē omisisse, iteret formam saltem sub tacita conditione. 4. Si autem non sunt de necessitate Sacramenti, non resumat, sed procedat ulterius.

Prima pars est *S. Thom. sup. art. 6. ad 5.* Altera pars est *eiusdem ibidem.* sed cum hic dicatur resumat ipsam formam: quid resumendum erit? Sane verba ea tantum, quæ supra nu. 1. huius tituli posita sunt, tanquam essentialia formæ, quicquid dicant *Ang. Palud. & Scotus.* ita *Suar. loco citato.* In tertia parte Rub. quæ est communis, eo modo tollitur dubium, & pe-

riculum iterandi consecrationem super materiam consecratam. Quarta pars patet, & confirmat secundam partem huius Rubric. de non resumendo, nisi essentialia formæ.

Cæterum, non est necesse in prolatione formæ, vt sonus verborum attingat Hostiam, vel Calicem. *Suar. disp. 45. sect. 5.*

De defectibus Ministri. VI.

- 1 Defectus ex parte Ministri, possunt contingere quoad ea quæ in ipso requiruntur. Hæc autem sunt. In primis intentio, deinde Dispositio animæ, Dispositio corporalis, Dispositio vestimentorum, Dispositio in ministerio, ipso quoad ea quæ in ipso possunt occurrere.

Diuisio in has quinque species defectuum ea est, vt prima tantum dici debeat essentialis, reliquæ accidentales.

De defectu intentionis. VII.

- 1 Si quis non intendit consicere, sed delusorio aliquid agere. 2 Item si aliqua Hostia ex obliuione remaneat in Altari, vel aliqua pars vini, vel aliqua Hostia lateat, cum non intendat consecrare nisi quas videt. 3 Item si quis habeat coram se undecim Hostias, & intendat consecrare solum decem, non determinans

L. 2. quas

quas decem intendit : in his casibus non consecrat , quia requiritur intentio . 4 *Secus* , si putans quidem esse decem , tamen omnes voluit consecrare quas coram se habebat : nã tunc omnes erunt consecratæ : atq; ideo quilibet Sacerdos talem semper intentionem habere deberet , scilicet consecrandi eas omnes , quas ante se ad consecrandum positas habet .

Prima pars sacrilegium enormissimum continet , & si fictionis pœniteat ante sumptionem , potest resumere formam ; non ex vi præcepti perficiendi sacrificium , quod nondum incepit ; sed ex vi præcepti non fingendi falsum in hoc ministerio , & consequenter non perseverandi in fictione , nec sumendi potum , & cibum per modum Sacramenti , quod nõ est , nec dandi alijs occasionem adorandi

merum panem & vinum . post sumptionem vero ficti Sacramenti seruetur , quod diximus *sup. ex Suar. tit. 5. num. 1.* Altera pars nullam habet difficultatem in tertia *Maïor dist. 11. q. 1. Durand. q. 7. & communiter concordant* : quia non est maior ratio , cur ista , vel illa sit consecrata . Quarta pars manifestè sequitur ; quia materia est determinata intra terminum intentionis .

- 2 *Si Sacerdos putans se tenere vnã Hostiam post consecrationem inuenerit fuisse duas simul iunctas , in sumptioneumat simul vtramque . 2 Quod si deprehendat post sumptionem Corporis & sanguinis , aut etiam post abluionem , reliquias relictas consecratas , easumat , siue parua sint , siue magna , quia ad idem sacrificium spectant .*

In prima parte , quæ est *Auctorum paulo supra citat.* ratio ea est , quia ambæ sunt consecratæ ; cum illud , *putans* , dicat tantum priuatam deceptionem , que non tollit intentionem debitam , quæ esse debet , & moraliter est circa hanc præsentem materiam . *Suar. disp. 43. sect. 6.* Secunda pars est *Soti 4. dist. 12. q. 1. artic. 8.* qui tamen distinguit particulas in paruas , & magnas : atque has vult , in Pixide asseruari ; contra quem *Azor. libr. 10. c. 30. quest. 1.* qui cum Rubrica concordat , sub-

lata omni distinctione ; ea nimirum ratione , quia eæ omnes reliquæ sunt sacrificij . vnde & addit , sumendas esse statim , alioquin post notabile temporis intervallum elapsum , censetur sacrificium absolutum , & proinde particula non sumerentur , vt reliquæ , sed per se , quod facere non licet . * *Tabiena concedit absolute V. Missa num. 42.* eas posse sumi , & sumendas esse , nulla habita distinctione reliquiarum , neque temporis , dummodo pertineant ad eandem Missam .

- 3 *Si vero relicta sit Hostia integra consecrata , eam in tabernaculo cum alijs reponat : si hoc fieri nequit , sequenti Sacerdoti ibi celebraturo , in Altari supra Corporale decenter opertam , sumendam vna cum altera quam est consecraturus , relinquat ; vel si neutrum horum fieri possit in ipso Calice seu Patena decenter conseruet , quousque vel in tabernaculo reponatur , vel ab altero sumatur : quod si non habeat quomodo honeste conseruetur , potest eam ipsemet sumere .*

Est casus euentu difficilis ; si tamen accidat , optime Rubrica docet , sequuta *Sotum de particulis magnis reseruandis , vt supra .*

- 4 *Si intentio non sit actualis in ipsa consecratione propter euagationem mentis , sed virtualis , cum accedens ad Altare intendat facere quod facit Ecclesia , conficitur Sacramentum , etsi curare debet Sacerdos , vt etiam actualem intentionem adhibeat .*

Quod

Quod hic dicitur de ordinaria materia consecranda in Missa, intellige etiam, quando plures particule ponuntur a celebrante super Altare, vt consecrentur, & in actuali consecratione non recordatur illarum Sacerdos, sed eius tantum, quam in manibus habet. tunc enim omnes sunt consecratæ, *Angel. in verbo Euchar. num. 27. Navar. cap. 25. num. 91.* Debent tamen esse presentes intra Aram, non extra eam, inquit *Suar. disput. 43. sect. 6.* alias non æstimaret illas consecratas esse; sicut etiam existimat, id totum in Calice consecratum esse, quod per modum continui in eo continetur guttæ vero, quæ sunt extra Calicem, aut intra, sed separatæ à toto, verisimilius putat, quod non sint consecratæ, neque inten-

tionem virtuali intentæ. & eo magis. Sed in casu, quo ponantur particule non consecratæ, vbi aliæ sunt consecratæ, erunt item eadem consecratæ post verba consecrationis, iuxta placitum *Posseuin. de offic. Curat. cap. 2. num. 20.* erunt consecratæ particule posite in Pixide, vbi aliæ adsunt alias consecratæ, *iuxta placitum Posseuini de Officio Curati capit. 2. num. 20.* quod tamen prohiberem fieri. certe, si fiat, genuflexiones plures addendæ erunt ab Offertorio ad Communionem; neque circulus perficiendus erit, ad *Orate fratres*, propter consecratas particulas in illa Pixide.

Item, si Pixis non aperitur, tempore consecrationis, ex obliuione, fit tamen consecratio, *ex Suar. disp. 43. sect. 5.*

De defectibus dispositionis animæ. VI II.

1 *Si quis suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel alias canonicè impeditus celebret: conficit quidem Sacramentum, sed grauissime peccat, tam propter Communionem quam indignè sumit, quam propter executionem Ordinum, quæ sibi erat interdicta.*

Nota, quod valor ille Missæ, qui est ex parte precum Ecclesiæ, omnino perditur, *ex S. Thom. q. 82. art. 7. ad 3.* quia Ecclesia non intendit orare nomine suo, ore præciformum ab ea, per excommunicationem

notoriam. *Fusius Suar. disput. 77. sect. 2.* quod si immineat mortis, infamiæ, aut scandalosi periculum, poterunt prædicti cum contritione celebrare, *Azor. lib. 10. capit. 31. quest. 6.*

- 2 *Si quis habens copiam Confessoris celebret in peccato mortali, grauiter peccat.*
- 3 *Si quis autem in casu necessitatis non habens copiam Confessoris, in peccato mortali absque contritione celebret, grauiter peccat. Secus si conteratur: debet tamen, cum primum poterit, confiteri.*
- 4 *Si in ipsa celebratione Missæ Sacerdos recordetur se esse in peccato mortali, conteratur cum proposito confitendi, & satisfaciendi.*
- 5 *Si recordetur, se esse excommunicatum, vel suspensum, aut locum esse interdictum: similiter conteratur cum proposito petendi absolutionem. Ante consecrationem, autem in supradictis casibus, si non timetur scandalum, debet Missam inceptam deserere.*

Supradicta fundantur in verbis Sancti Pauli 1. *Corint. 11. Probet autem seipsum homo, &c.* & in Decretis *Concil. Trident. sess. 13. cap. 4. & can. 11. lege Suar. 3. parte. disput. 63. sect. 3. nam Concil. Trident. p. Gauant. Rubr. Miss.*

nit duas circumstantias, quæ debent concurrere, vt liceat celebrare sine Confessione, *Necessitate*, inquit, *urgente, & modo dæsit copia Confessoris.*

Necessitas vrgens in his casibus erit

L 3 primo

primo absoluendi inchoatum iam sacrificium, ut perficiatur. Item necessitas alterius in periculo mortis existentis, pro quo communicando facienda est Missa. Item, si omittendo Missam, scandalum oriretur; dico scandalum, non autem quaedam admiratio populi, quae ex *Corduba q. 142. citante alios*, non sufficit. Item, quando tenetur ex officio facere sacrum, quam causam praesertim indicat Tridentinum. Necessitas igitur attendatur, non commoditas, ex *Suar. ibid. sect. 4.*

Inopia vero Confessoris dicitur esse, quando verè non adest, qui absoluerit a peccato mortali possit, quo reus est Sacerdos celebraturus; vel longius abest, quam adiri commodè queat. Item, quando etiam si adsit Confessor, timetur vere de eo quod ob non seruatum sigillum, aut aliam ob causam graue damnum sequeretur celebratio. ita *Sylu. verbo Confessio 1. §. 2.* tamen confiteatur alia peccata, tacito tantum eo, in quo est periculum: ita *Maiores. 4. dist. 17. quest. 5. & Nauar. ca. 7. n. 6.* Sicut etiam idè facere debet, si reseruatum casu habet, neque adire potest Episcopum, neque obtinere absolutionem.

Porro contritionem esse necessariam omnes fatentur ex *Tri. supra cit. ibi: sibi contritus videatur.*

Quid autem agendum erit ante consecrationem? si ante inchoatam Missam recorderetur se esse in peccato, confiteatur, etiam si oporteat exui sacris vestibus, *Scot. d. 9. q. 1.* quia sacra actio non est incapta, citra scandalum intellige, ut etiam infrequentibus, si Missa est inchoata, & facile potest Confessor accedere ad Altare, fiat, *Bonau. 4. d. 13. Siluest. V. Euchar. 2. qu. 6.* quia illa pars Missae est extrinseca sacrificio, & potest interrumpi, sicut per Concionem, oblationem populi, &c.

At *S. Thom. quest. 83. articulo 6. ad secundum* dicit, tutius esse relinquere Missam, maxime in casu excommunicationis (quem sequitur Rubrica) ubi tamen indicat, non esse praecipuum, sed consilium, deserere inceptam Missam, dum dicit: *tutius esse: & Sanctus Bonaventura supra* negat, deserendam esse Missam, negatque teneri Sacerdotem discedere ab Altari, ut confiteatur. Debet autem, cum primum poterit, confiteri, ex *Concilio Tridentino loco citato.*

De defectibus dispositionis corporis. IX.

1 **S**I quis non est ieiunus post medium noctem, etiam post sumptionem solius a qua, vel alterius potus, aut cibi, per modum etiam medicinae, & in quantumcumque parua quantitate, non potest communicare, nec celebrare.

Est Doctrina *S. Thomae 3. parte quest. 80. art. 8. ad 4. ex Conc. Africano capit. 8. Carth. 3. cap. 29. & cap. 48.* ubi asseritur, in Concilio Niceno fuisse hanc eandem consuetudinem sumendi Eucharistiam, ante omnem cibum confirmatam: non aiunt, institutam: quia manat ab Apostolis. *Clemens Epist. 2.* dicit se a *S. Petro* hoc

accepisse, neque vero etiam ut detur viaticum aegrotis, poterit non ieiunus celebrare: contra *Maiores. Ar. cap. 30. & Suar. sect. 5. lege Suar. disp. 68. sect. 3. & 4.* De quavis minima quantitate cibi, aut potus expressè loquitur *Concilium Tolet. 7. cap. 2.* imò & de papyro traiecto, & eiecto docet *idem Suar. ibid.*

2 **S**i autem ante mediam noctem cibum aut potum sumpserit, etiam si postmodum non dormierit, nec sit digestus, non peccat: sed ob perturbationem mentis, ex qua deuotio tollitur, consilium aliquando abstinendum.

Hæc *S. Thom. ibidem ad 5.*

3 **S**i reliquia cibi remanentes in ore transglutiantur, non impediunt Communionem, cum non transglutiantur per modum cibi, sed per modum salinae. Idem dicendum.

endum, si lauando os, deglutiatur Stilla aqua prater intentionem.

Ita *S. Thom. ibidem ad 4.* qui vult, quantitatem vini vel aquæ esse valde paruum, vt permisceatur saluè inseparabiliter. vnde in Rubrica, *stilla aqua* nominatur. notat *Suar. sect. 4.* necessarium esse, vt manducatio præcesserit mediam noctem. nam si aduertat Sacerdos post mediam noctem habere in ore reliquias cibi, & eas ex certa scientia deglutiat, violat ieiunium nature necessarium ad communionem, ex *Palud. 4. dist. 8. art. 2. n. 21.* expuantur igitur potius, quam traiciantur.

Duo tamen non ieiuno Sacerdoti conceduntur. Primum, vt possit sumere particulas, siue à se, siue ab alio consecratis, si nequeant conseruari, sine maiori

irreuerentia: quia ieiunium est ad reuerentiam, sine præiudicio maioris irreuerentia; & præsertim, si timeatur incurfus hostium. *Bonac. cum alijs disp. 4. quæst. 6. par. 2.* qui etiam addit, quod licet multo tempore se detinuerit Sacerdos in distribuenda Eucharistia, potest adhuc tamen reliquis fumere, & vasa purificare, si distribuat coniunctim cum Missa; Alterum est ad supplendum sacrificium; de quo mox dicemus *tit. 10. nu. 3.* * concedit *Toletus lib. 2. c. 1. nu. 2.* celebrationem illi qui omnino immemor cibi sumpti aut potus recordatur deinde post cõsecrationem, se non esse ieiunum, ac etiam ante consecrationem, scandalum imminet.

4 *Si plures Missas in vna die celebret, vt in Natiuitate Domini, in vnaquaque Missa abluat digitos in aliquo vase mundo, & in vltima tantum percipiat purificationem.*

Prohibemur de celebr. *Miss. capit. ex parte,* ab Innocent. III. in priori Missa iumere Calicis abluitionem, quamuis non sumi solet ob nutritionem, sed ob reuerentiam Sacramenti. quare, si in prima Missa sumitur ablutio, imò aqua per errorem pro vino cõsecrata, si angitur ieiunium, & alia Missa celebrari non potest.

* Nota ea verba. *in aliquo vase mundo,* non in calice Missæ, ne vinum abluitionis

fit deinde materia consecrationis. Ceterum ipsamet ablutio digitorum, si non sumatur a celebrante in tertia Missa, sumi debet ab alio, qui sit ieiunus ob reuerentiam fragmentorum, quæ fortasse ibi sunt corrupta, vel in Sacrarium fundenda erit, quod etiam nota pro ablutio digitorum quæ fit in ordinaria communione populi extra Missam.

5 *Si præcesserit pollutio nocturna, quæ causata fuerit ex præcedenti cogitatione, quæ sit peccatum mortale, vel euenerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à communione & celebratione, nisi aliud Confessario videatur. Si dubium est, an in præcedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consultitur abstinendum, extra tamen casum necessitatis. Si autem certum est, non fuisse in illa cogitatione peccatum mortale, vel nullam fuisse cogitationem, sed euenisse ex naturali causa, aut ex diabolica illusionem, potest communicare & celebrare, nisi, ex illa corporis commotione tanta euenerit perturbatio mentis, ut abstinendum videatur.*

Est *Sancti Th. 3. part. quæst. 80. artic. 7.* qui ferè totum hausit ex *S. Gregorio in Epistola ad August. Anglorum Episc.*

Sed pollutio etiam voluntaria per cõfessionem purgata non impedit, nisi ob congruentiam.

De defectibus in ministerio ipso occurrentibus. X.

1 **P**ossunt etiam defectus occurrere in ministerio ipso, si aliquid ex requisitis ad illud desit: vt si celebretur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo, vel

L 4 in

in Altari non consecrato, vel tribus mappis non cooperto: si non adsint luminaria cerea: si non sit tempus debitum celebrandi, quod est ab aurora vsque ad meridiem; communiter: si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit: si omittat aliquid ex vestibus sacerdotibus: si vestes sacerdotales & mappa non sint ab Episcopo, vel ab alio hanc habente potestatem benedicta: si non adsit clericus, vel alius deseruiens in Missa: vel adsit, qui deseruire non debet, vt mulier: si non adsit Calix cum Patena conueniens, cuius cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea: non area, vel vitrea: si Corporalia non sint munda, qua debent esse ex lino, nec serico in medio ornata, & ab Episcopo vel ab alio hanc habente potestatem benedicta, vt etiam superius dictum est: si celebrat capite cooperto sine dispensatione: si non adsit Missale, licet memoriter sciret Missam, quam intendit dicere.

Numerantur hic quatuordecim casus grauiores, in quibus vt plurimum accidit peccatum mortale, si fiat contra regulas hoc loco significatas; de quibus nos egimus supra in prima part. Rubricarum titu. 20. & secunda part. tit. 1. & 2. nisi excuset ignorantia, vel obliuio, &c. Azor. libro 10. cap. 29. quæst. 6. & ratio est, quia Concilium Trident. sess. 22. & Pius V. initio Missalis hoc tradit, vt secundum ritum, normam, & modum à se traditum Missam decantent omnes, ac legant. Vnde non licet mutare hunc ordinem Missæ; non dico mutare Missam, & eam dicere alterius diei, quam in Missali præscri-

batur, vt notat Suar. tertia part. disp. 83. sect. 3. sed mutare o. mittendo aliquid, quod pertinet ad integrum Missæ ritum: multo vero minus addere licet quicquam, quod expressius cautum est in Trid. & prædicta Bulla Pij V. Pro Missali adhiberi potest alius liber, si celebrans scit optime memoriter Missam, Diana tr. 14. de celeb. Miss. resol. 46.

De rebus autem, an sint benedicta, necne; non tenetur semper interrogare Sacerdos. Azor. libro 10. capit. 17. quæst. 11. quæ vero non sunt vsu amplius, comburantur; ex Clem. epistola secunda, & Summisistis.

- 2 Si Sacerdote celebrante violetur Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa, si post Canonem, non dimittatur. Si timeatur incursus hostium, vel alluuiouis, vel ruina loci, vbi celebratur, ante consecrationem dimittatur Missa, post consecrationem vero Sacerdos accelerare poterit sumptionem Sacramenti, ommissis omnibus alijs.

Ratio est manifesta, quia ante Canonem nondum est inceptum sacrificium; post Canonem vero est perficiendum; post inchoatum scilicet Canonem, qui de-

finit in fine, seu principio Orationis Dominicæ, qua de re vide supra part. 2. tit. 10. num. 1. pag. 135. incipit autem Canon à Te igitur.

- 3 Si Sacerdos ante consecrationem grauiter infirmetur, vel in sincopen inciderit, aut moriatur, præmittitur Missa: si post consecrationem Corporis tantum, ante consecrationem Sanguinis, vel vtroque consecrato id accidit, Missa & per alium Sacerdotem expleatur ab eo loco, & vbi ille desijt, & in casu necessitatis & etiam per non ieiunum. Si autem non obierit, sed fuerit infirmus adeo tamen vt possit communicare, & non adsit alia Hostia consecrata, Sacerdos qui Missam supplet & diuidat Hostiam, & vnâ partem præbeat infirmo, aliam ipse sumat. Si autem semiprolata forma Corporis obiit Sacerdos, quia non est facta consecratio, non est necesse vt Missa per alium suppleatur. Si vero obierit semiprolata forma Sanguinis, tunc alter prosequatur Missam, & super eundem Calicem

Calicem repetat integram formam, ab eo loco, Simili modo postquam coenatum est, vel posset super alium Calicem preparatum integram formam proferre, & Hostiam primi Sacerdotis, & Sanguinem a se consecratum sumere, ac deinde Calicem relictum b semiconsecratum.

x Per alium Sacerdotem expleatur, Ita Concil. Tolet. 7. in capit. nihil 7. quest. 1. & S. Thom. 3. part. quest. 83. artic. 6. ad 1. videtur indicare iuris esse diuini, vt tunc sacrificium expleatur; & est probabilior sententia, quam eorum, qui id tantum concedunt; vbi adest populus. Vide Azor. lib. 10. cap. 33. quest. 1.

y Vbi ille desyt. Si prior inchoauerit tantummodo formam sanguinis, alter eamdem integram proferet, Azor. vbi supra, si vero nesciatur vbi desierit, incipiat a simili modo, &c. vel si consecrauit vtraque speciem, incipiat ab, Vnde & memores. Si dubitatur de consecratione Hostia, incipiat a Canone; Suar. disp. 85. sect. 1. & sub conditione mente retenta, consecret, vel aliam (quod melius est) consecret Hostiam, & priorem sumat post sumptionem sanguinis.

z Etiam per non ieiunum. Ex eodem Concilio Toletano; quia inquit, ex vtraque persona vnus minister Christi componitur. Vide Suar. 3. part. disp. 66. sect. 6. cum Soto 4. dist. 13. quest. 2. ad 6. qui concedit ibidem sacrificium expleri posse a

Sacerdote excommunicato, irregularique, si cesset scandalum; quem sequitur Suar. loco cit.

a Diuidat Hostiam. Ita conuenit, quia partem habuit ille prior in consecratione, ergo etiam in sumptione. Suar. 3. part. disp. 85. sect. 2. ex causa rationabili concedit cum Palud. 4. dist. 12. quest. 1. artic. 5. conclus. 2. & Syluest. Euchar. 2. quest. 10. § 7. posse dari partem Hostia ad communicandum laicum; quia & antiqui reseruabant tertiam Hostia partem pro infirmis c. Triforme de consecrat. d. 2. Sergij. ergo & multo magis infirmo huic Sacerdoti.

b Semiconsecratum. Sumat hunc Calicem ante ablutionem; qui ideo dicitur semiconsecratus; quia de primis verbis consecrationis Calicis, iudicium est, an sufficiant pro forma. vnde etiam adorandus erit sub conditione. Scot. 4. dist. 8. quest. 2.

At dato nouo casu, quod ille obierit post sumptionem tantum Hostia, tunc alter sumat tantum sanguinem, qui remansit, Henriq. libr. 9. capit. 41. & vtrique sit fatis.

4 Si quis, extra huiusmodi casus necessitatis, integra Sacramenta non sumpserit, grauissime peccat.

Ita Concil. Trid. sess. 21. capit. 1. & clarus sess. 22. fusius Suar. 3. part. disput. 43. sectione tertia. Integra vero Sacramen-

ta sunt vtraque species; non autem quacunque consecrauit Sacerdos, vt patet.

5 Si musca, vel aranea, vel aliquid aliud ceciderit in Calicem ante consecrationem, proyiciat vinum in locum decentem, & aliud ponat in Calice, misceat parum aqua, c offerat vt supra, & prosequatur Missam: d si post consecrationem, ceciderit musca, aut aliquid eiusmodi, & fiat nausea Sacerdoti, extrahat eam, & lauget cum vino: finita Missa comburat, & combustio, ac lotio huiusmodi in sacramentum proyiciatur. Si autem non fuerit ei nausea, nec vllum periculum timeat, sumat cum Sanguine.

c Offerat, vt supra. Id est, mente concepta oblatione.

d Si post consecrationem, &c. Est S. Th. tertia part. q. 83. artic. 6. ad 3.

6 Si aliquod venenosum ceciderit in Calicem, vel quod prouocaret vomitum, vinum, consecratum reponendum est in alio Calice, & aliud vinum cum aqua apponendum denuo consecrandum: & 2 finita Missa Sanguis repositus in panno linco, vel stuppa tandiu seruetur, donec species vini fuerint desiccatae, & tunc stuppa comburatur, & combustio in sacrarium prouiciatur.

Prima pars est *S. Thom. quest. 87. art. 6. ad tertium*; ne Calix vitæ, inquit, sit in mortem. ex quo patet, sufficere, si vinum tunc consecratur ad sumptionem, non autem ad integritatem consecrationis, quæ vere facta fuit in vtraque vera specie. Altera pars, vsque ad combustio-

nem stuppæ, est contra *Palud. distinct. 9. quest. 1. & Syluest. Euch. 2. quest. 9. §. 3. & alios*, qui sacrilegium putant, species comburere, quod verum esset, si sub illis Christus esset, sed exiccatis speciebus, definit ibi esse Christus.

7 Si aliquod venenatum contigerit Hostiam consecratam, tunc alteram consecret, & sumat eo modo, quo dictum est, & illa seruetur in tabernaculo loco separato, donec species corrumpantur, & corrupta deinde mittantur in sacrarium.

Adde hoc loco, quod ea quæ sunt à fulmine tacta, venenata censentur, ex *Genuen in sua praxi Neapol. capit. 49.* qui ca-

sus accidit Anno 1601. in Calice à fulmine tacto post consecrationem; & ita fuit à *D.D. decisum.*

8 Si sumendo Sanguinem, particula remanserit in Calice, digito ad labium Calicis eam adducat, & sumat ante purificationem, vel infundat vinum, & sumat.

Duobus ergo modis sumi potest. & primus est *Scoti 4. distinct. 8.* alter est *Syluestri, verbo Eucharistia 2. questione 9. & aliorum*, & patet in *Parasceue*, quando

particula sumitur cum vino puro. vterque à Rubrica conceditur, at secundus magis placet.

9 Si Hostia ante consecrationem inueniatur fracta, nisi populo euidenter appareat, talis Hostia consecratur: si autem scandalum populo esse possit, alia accipiatur, & offeratur: quod si illius Hostie iam erat facta oblatio, eam post ablutionem sumat. Quod si ante oblationem Hostia appareat confracta, accipiatur altera integra, si citra scandalum, aut longam moram fieri poterit.

Continet Rubrica opportuna remedia, quorum ratio est manifestissima.

10 Si propter frigus, vel negligentiam Hostia consecrata dilabatur in Calicem, propterea nihil est reiterandum, sed Sacerdos Missam prosequatur, faciendo caeremonias & signa consueta cum residua parte Hostie, quæ non est madefacta Sanguine, si commode potest. Si vero tota fuerit madefacta, non extrahat eam, sed omnia dicat omittendo signa, & sumat pariter Corpus & Sanguinem, signans se cum Calice, & dicens: Corpus, & Sanguis Domini nostri, &c.

e Nihil est reiterandum. Docet *S. Th.* consona sunt casui, vt verba respondeant sup. art. 6. ad 6. reliqua in Rubr. addita actioni.

11 Si in hieme Sanguis congeletur in Calice, inuoluatur Calix pannis calefactis: si id

si id non proficeret, ponatur in ferventi aqua prope Altare, dummodo in Calicem non intret, donec liquefiat.

Si fingatur casus non posse liquefieri, tunc poterit digitis comminui, & in particulas redigi, vt sumi possit *Suar. disput. 85. sectione 1.*

12 Si per negligentiam aliquid de Sanguine Christi ceciderit, si quidem super terram, seu super tabulam, lingua lambatur, & locus ipse radatur, quantum satis est, & abraso comburatur cinis vero in sacrarium recondatur. Si vero super lapidem Altaris ceciderit, sorbeat Sacerdos stillam, & locus bene abluatur, & in sacrarium projiciatur. Si super linteum Altaris, & ad aliud linteum stilla pervenerit, si usque ad tertium; linteamina ter abluantur, ubi stilla ceciderit, Calice supposito, & aqua ablutionis in sacrarium projiciatur. Quod si in ipso solum Corporali, aut si in vestibus ipsis sacerdotalibus ceciderit, debet similiter abluere, & ablutio in sacrarium projici. Si in substrato pedibus panno, vel tapeto, bene abluatur, vt supra.

Est Decretum Pij Papæ I. cap. super negligentiam. de consecrat. dist. 2. & explicatur à Sancto Thoma supra art. 6. ad septimum. sed adde. Primo, à Sacerdote tantum ea fieri debere, quæ Rubrica hæc iubet, *Suar. disp. 85. sect. 1.* Secundo, multa esse antiquata per hanc Rubricam ex ijs quæ Pius hac de re statuerat, cuiusmodi sunt abscissio vestium, & combustio, intra Altare combustorum repositio, sumptio lotionis. Pœnæ quoque non sunt in usu, & ideo in Missali omituntur, vt notat *Suar. ibidem*, quæ erunt deinceps

imponendæ arbitrio Superioris: nec vllam tenetur Sacerdos subire, nisi impositam; Deo tamen satisfaciatur. Tertio, aliqua adduntur in Rubrica satis similia prædictis, de quibus non meminit Pius, vt quando cadit super vestes Sacerdotis, pannum, & tapete substratum.

Quid si cadat sanguis super barbam? *Barth. ab Ang. dialog. 5. §. 713.* vult eam abluere, & comburi. sed videtur sufficere, si barba pluries lauetur, cui parcendum est magis, quam tapetibus, de quibus supra.

3 At si contingat totum Sanguinem post consecrationem effundi, si quidem aliquid f vel parum remansit, illud sumatur, & de effuso reliquo Sanguine fiat, vt dictum est. g Si vero nihil omnino remansit, ponat iterum vinum & aquam, & consecret ab eo loco, Simili modo postquam cœnatum est, facta prius tamen Calicis oblatione, vt supra.

f Vel parum. Sufficit ad integritatem sacrificij.

g Si vero nihil. Suppleatur, vt dictum est supra. ex *S. Thom. ibid. ad 3.*

14 Si Sacerdos vomat Eucharistiam, si species integra appareant, reuerenter sumantur, nisi nausea fiat: tunc enim species consecrata caute separentur, & in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, & postea in sacrarium projiciantur. Quod si species non appareant, comburatur vomitus, & cineres in sacrarium mittantur.

Regula generalis est, si species Sacramentales integræ, vel in aliqua particula haberi possunt, reuerenter seruandas esse, vel sumendas, quia sub eis manet Christi-

stus, & similiter fiat; vt in hac Rubrica dicitur, si à mure sumantur, aut ex Eucharistia vermes generentur. ea vero, quæ tales species contigerunt, vel comburentur,

da, vel purificanda sunt iuxta prædicta. *Suar loco cit sect. 1.*

Vomitus etiam potest esse, & licite voluntarius, quando monitus est Sacer-

15 *Si Hostia consecrata, vel aliqua eius particula dilabatur in terram, reuerent er accipiatur, & locus ubi cecidit, mundetur, & aliquantum abradatur, & puluis seu abrasio huiusmodi in sacrarium immittatur. Si ceciderit extra Corporale in mappam, seu alio quouis modo in aliquod linteum, mappa vel linteum huiusmodi diligenter lauetur, & lotio ipsa in sacrarium effundatur.*

Patent ob reuerentiam Sacramenti hæc fieri. quod si fragmentum nequeat discerni, pluries linteum lauetur, non autem cõburatur; *Henriq. c. 28. nu. 4. cum Sot. dist. 10. q. 2. art. 8.*

In casu dubio consecrata Hostiæ quæ reperitur apud veneficum, seu sacrilegum, aut circa Altare, ubi proxime fuit celebratum, aut quâdo particula patenę parti posteriori hæreat ita fixe (quod mihi accidit) vt subeat suspicio, de consecratis in præcedenti Missa particulis eam vnam esse posse; quid erit agendum? In hisce

16 *Possunt etiam defectus in ministerio ipso occurrere, si Sacerdos ignoret ritus, & ceremonias ipsas in eo seruandas: de quibus omnibus in superioribus Rubricis copiose dictum est.*

Hoc loco distinctione est opus. nam si omittit aliquid de Rubricis primi ordinis, vt *Gloria in Excelsis*, *Credo*, *Commemoratio de Sancto*, & eiusmodi, & recõdetur in progressu Missæ, non debet repetere, nec regredi. *Syluest. Miss. 1. quest. 5. §. 4. & 5.* dissonum enim esset, & scandalosum potius. Diana negat peccare mortaliter eum, qui voluntarie omittit, *Gloria*, vel *Credo*, loco supra citat. *resolut. 59.* ex leuitate materiæ. * commemoracionem autem de Sancto debet addere inter orationes secretas, & post comunionem, licet inter Collectas eam omiserit, si opportune recorderetur: inter vltimas non dicerem, si neque inter secretas dixissem; sed in sacristia post depositas vestes supplerem omissa. si vero loquamur de Ritibus, & Cæremonijs, quæ consistunt in actione Missæ; de suo genere mortale est omittere; quia *Conc. Trid. sess. 22. &*

dos de speciebus à se sumptis, quod venenatæ sint, ex *Tabien. verbo Missa numero 3. 2.* eadem ratione, quæ supra *num. 6.* allata fuit.

casibus nulla solemnitas est adhibenda luminarium, & eiusmodi, sed adoranda erit sub conditione, referuanda in Tabernaculo, seu intra corporale, & fumen- da à Sacerdote ante calcis ablutionem in proxima Missa. quod si forte sit deturpata, vt nauseam moueat, fiat, vt dictum est supra *n. 7.*

Quod attinet ad sacrarium, de quo sæpe in his Rubricis, rem & vocabulum, habemus apud *S. Clementem epist. 2. de conf. dist. 1. cap. Altare.* est autem Piscina sacra, vt loquuntur alij.

Pius V. in Bulla Missalis expressè præcipiant obseruari etiam Ritus secundi ordinis: ex leuitate tamen materiæ, vel inaduertentia, vel obliuione, possit esse veniale, si quid omittitur, grauius autem est, si quid committitur, addendo Rubricis, quod item est prohibitum. *lege Suar. disp. 84. sect. 2.*

Non tamè addit ille contra Rubricas, qui Officium recitans aliud, Missam deinde celebrat more Ecclesiæ, in qua celebrat; ubi forte dicitur, *Credo*, vel *Gloria*, quæ non dicuntur extra eam; immo tenetur celebrare ibidem pro ratione Festi, iuxta Regulam; *Cum fueris Roma*, &c. alioquin esset alijs admirationi, si Festo non inferuaret in propria Ecclesia, pro qualitate Festi.

Intellige quæ dicimus, de Missa pro omnibus approbata, nam Missa certis Regularibus concessa * tantum puta de Sanctis

Sanctis Ordinis eorum, aut alijs quoniam non habentur in Missali Romano, non possunt ab alijs dici, nec etiam in ipso summet Regularium Ecclesijs, ex Decreto Sacri Rit. Congregat. 19. Nouemb. 1622. * Neque à cappellanis sæcularibus proprijs in Ecclesijs Monialium, quæ Romano non vtuntur Breviario. quo casu consulari Sacra Congreg. Rituum, de cuius licentia Missam quidem cappellani proprii recitabunt de Sancto, de quo Moniales officium, sed cum Missali Rom. vt in prop. de Sanctis, vel de communi, eadem Sacri Congreg. Rit. ita decreuit die 20. Nouemb. 1628. si nulla est Missa in Missali Romano, quæ concordet cum officio Monialium, puta de nomine Iesu, de spinea corona, & similibus, eo casu Missam de Circumcisione Domini, seu Missam de Cruce vel passione recitare poterunt: vel certe pro debita licentia adeant Sacram eandem Congregationem.

Quod si quis adderet, vel detraheret ex Cæremonijs, etiam deuotionis causa, præsumens, id esse melius; tunc peccaret moraliter; quia in Bulla Pij V. dicitur: *ne præsumant*. ita Anton. Molina in *instruct. Sacerdotum tract. 3. cap. 11. §. vlt.*

17 At si inchoata Missa veniat Episcopus, aut eo maior, aut Princeps; neque alia Missa celebrari possit, quid agendum ante Consecrationem, & post Epistolam, si illi veniant, poterit repeti Missa à capite. *Nauar. de orat. notab. 16. numer. 55. & Azor. lib. 10. capit. 32. quest. 3.* Addit *Pofseuin. de offic. Cur. capit. 2. num. 11.* posse

hoc idem fieri, etiam vltra primam vicem, si maior causa superueniat: sed meo iudicio, tunc esset opus altiori iudicio.

18 Quæritur adhuc: An possit interrumpi, & discontinuari Missa ob aliquam causam? Respondetur posse, ob concionem, & publicationes Edictorum, quæ fiunt à Parochis. præterea ad confessionem audiendam moribundi; custodia, si opus est, interim ab alio Eucharistia; vel ad vngendum infirmum, cui nullum aliud Sacramentum ministrari potest; ex *Nauar. de Hor. Canon. capit. 16. num. 69. Henriq. libro 9. capit. 30. numero 4.* Non autem interrumpi debet paulo ante laicorum communionem, vt sacerdos audiat apud Altare, etiam breuem confessionem alicuius; quod perturbat, & merito, astantium animos. *DD. apud Bonacin. disput. 4. quest. 6. punct. 1. num. 20.*

19 Accidit denique in Missæ ministerio offerri Sacerdoti particulam pro communicando laico, & oblatione Hostiæ iam facta; poterit ne illa consecrari? *Bonac. de Euchar. disp. 4. quest. vltim. punct. 2. num. 6.* videtur negare. sed puto probabiliter posse consecrari, oblatione eiusdem mente concepta, vt sapius in defectibus dictum est: non tamen remotius ab oblatione Hostiæ, puta, iam cepta Præfatione. Vel eo casu, si necessitas adfit, arbitrio boni viri dari laico poterit pars Hostiæ consecrata, quæ olim referuabatur pro infirmis, vt paulo supra diximus, *num. 3. presentis tituli.*

De Rubricis præceptiuis, & directiuis. XI.

Reliquum est, vt in ordine ad Missam examinemus duo: alterum est circa Rubricas omnes. de quibus hætenus; quæ cum diuidantur communiter à Summistis, & Theologis, in præceptiuis, & directiuis, nondum quis veluti digito demonstrauit, quænam ex dictis sint præceptiua: quænam directiua. nam illæ obligant sub mortali; hæ non item, nisi ex contemptu omit-

tantur. Alterum est circa onera Missarum, quæ subire solent Sacerdotes; de quibus Theologi multa sparsim docuerunt, quæ hoc loco collecta breui cõpendio, lector, spero fore, vt valde profint. Nunc de primo. Seclusa igitur obliuione, ignorantia inculpabili, & inaduertentia, quæ culpam diminuunt, vt supra monuimus. * Omisssa item ea Recentioris auctoris distinctione in præceptiuis sub mortali, & præ-

& præceptiuas sub veniali, diuersas à Directiuis; quæ distinctio nulla est; aut est quæstio de nomine. nam præceptum importat proprie in sua significatione materiam grauem, & lethalem culpam.

1 Dico primo. Quando in Rubricis habetur hæc vox, *grauissime*, seu, *grauiter peccat*, certissimum est, significari peccatum mortale. Septies autem habetur, cum de defectibus Missæ agitur.

Si nõ in azymo conficiatur sacramentum in Ecclesia Latina. *tit. 3. num. 3.*

Si vinum ceperit acescere, vel corrumpi, vel fuerit aliquantum acre, vel mustum de vis tunc expressum; vel sine aqua fiat sacrificium, vel cum aqua non naturaliter. *tit. 4. num. 2.*

Si in forma adderet aliquid Celebrans, quod significationem non mutaret. *tit. 5. num. 1.*

Si celebret suspensus, excommunicatus, degradatus, irregularis, vel canonicè impeditus. *tit. 8. num. 1.*

Si celebret in peccato mortali habens copiam Confessoris. *ibid. num. 2.*

Si non habens copiam Confessoris sine contritione in peccato mortali celebret. *ibid. num. 3.*

Si integra Sacramenta extra quosdam casus non sumpserit. *tit. 10. num. 4.*

2 Dico secundo. Quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti, seu Sacrificij, ea ita grauis censenda est, vt omissio sit peccatum mortale. eiusmodi sunt, quæ de pane, vino, aqua, intentione, forma, sumptione vtriusque speciei sunt præscripta: quæ omnia sub mortali sunt iuxta Rubricas obseruanda.

In forma quoque illud, *enim*, additum ab Ecclesia non potest sine peccato mortali voluntarie omitti.

3 Dico tertio. Eas Rubricas esse præceptiuas, in quibus concordant Doctores, eas esse de re graui, & sub mortali obseruandas esse. videlicet;

De loco celebrandi non prohibito. de ara consecrata. de lumine. de hora celebrandi. de dispositione animæ & corporis, ieiunio scilicet à peccato mortali, & à cibo. de ministro. de Missali libro. de cali-

ce. patena. corporali. & palla. de Canone integrè, & secretè recitando. de prima purificatione cum vino. de numero, munditia, integritate, & benedictione vestium Sacerdotalium, eo modo quo probauimus sup. suis locis.

4 Dico quarto. Rubricas aliquas esse strictioris iuris in Missis Conuentualibus, seu principalibus Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum; quod cum Suarez & alijs docet Bonacin. *disput. 4. de Euchar. quest. vltima punct. 7. §. 3. numero 3.* quia æquiparantur hæc Missæ Horis Canonice, quæ dicuntur in Choro. immo vero sunt Horarum quasi finis, ad quem diriguntur Hore, vt egregie probat Francol. *de temp. Horarum Canonic. part. 1. cap. 16. num. 18.* eiusmodi est Rubrica de concordia Missæ Conuentualis cum Officio; quæ expresse præcipitur in *cap. cum creatura, de celebrat. Miss.* per verbum, *mandamus*, Honorij Tertij. Docent enim DD. à Bonacin. *citati de leg. disp. 1. quest. 1. punct. 7. §. 4. num. 7.* quod verbum, *mandamus*, importat obligationem ad mortale. Inter Collegiatas autem adhuc esse disparitatem dico. nam Collegiata Regularis* (quæ tamen minus proprie Collegiata dicuntur, vt paulo infra probabo) tenentur ad Horas Canonicas & Missam in Choro, ex vi Regulæ tantum, & consuetudinis interpretantis Regulam, sicuti etiam ad Officium diuinum extra Chorum consuetudo tantum obligat Regulares, vt sic, ex Caiet. *verbo Hora*: at sæculares Canonici tenentur ex stipendio ad leges Pontificias in Choro seruandas.

5 Dico quinto. Prope præceptiuas eas esse Rubricas, de quibus disputant Doctores: & tamen Pius V. & Clem. VIII. inclinant expressè in alteram partem, præcipiendo in Bulla, vt iuxta formam in nouo Missali traditam celebretur Missa eiusmodi sunt: de Matutino, & Laudibus ante Missam: de mappis tribus: de luminariis cereis: quæ licet sint cõtrouersa inter Doctores, ij tamen Pontifices summi prædicta potius in suis Rubricis approbanere, tanquam tutiora.

6 Dico sexto. Dubias esse reliquas de princi-

principio auroræ, & sine meridiei: de Cruce in Altari: de pedibus calceandis: de veste talari: de pileoli vsu, à quo concedatur, extra Canonem: de orationibus ad vestes, & post Missam: de Missa priuata ad arbitrium sine causa: de Missa non approbata, nisi pro quibusdam Ecclesijs: de votiua, vel de Requiem, in Festo Duplici, & diebus prohibitis: de orationibus additis secreto dicendis ex deuotione Celebrantis, in quibus omnibus Doctoribus vtrique disputantibus, Rubricis tamen magis adhærendum esse censeo.

7 Dico septimo. Inter has dubias Rubricas illa est apud me valde certa, quod sit de re grauiissima: quæ habetur *part. 1. titul. 3. num. 1.* nimirum: *In ferijs Quadragesima, Quatuor Temporum, Rogationum, & Vigiliarum, etiamsi Duplex, vel Semiduplex Festum, vel Octaua occurrat, in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis cantantur duæ Missæ, una de Festo post Tertiam, alia de Feria post Nonam.* Cantari ergo debent, vbi nimirum cantari quotidie Missa consuevit à Canonicis: tum quia præcipit Pius V. in virtute sanctæ obedientiæ in Bulla, vt decanterur Missa iuxta normam, ritum, & modum à se præscriptum: hoc est, quandoque duæ: tum quia altera earum sine commemoratione alterius dici debet *ex tit. 7. num. 2.* & hoc modo, altera non respondet integrè Officio diuino, in quo fit de Festo, & Feria simul (Missæ enim Conuentalis debet respondere integrè Horis Canonicis) tum quia est ritus Ecclesiæ perantiquus, teste *Microl. cap. 48. & 58. vt diximus pagina 4.* tum quia circumstantia illa temporis (post Tertiam altera, altera post Nonam) indicat esse notabilem ritum: tum quia Clementis VIII. auctoritate Missale recognitum, suis locis. octies ad minus, monet lectorem hac de re, vt obliuioni non tradatur: scilicet, ante Missam de Vigilia Ascens. in Festo S. Marci, in Vigilia Apostol. Petri, & Pauli, in Vigilia Sancti Laurentij, in Festo SS. Cornelij, &c. SS. Ianuarij, &c. In Vigil. S. Matthæi, & in com-

mem. omnium fidelium Defunctorum. * tum quia S. Carolus cum suis Prouincialibus Episcopis in *Concil. 4. Prouinciali Romæ approbato*, in hæc verba decreuit: *Quibus diebus ex Missalis Romani Rubricarum præscripto in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis duæ Missæ Conuentalis celebrari oportet, ea ambæ cantantur, quod si Capitulum præstare omiserit, neglexeritue, non solum illius diei, in quo huic muneri defuerit, verum etiam alterius diei distributionibus mulctetur.* Hæc ibi.

8 Dices: sufficere (quod recentior scripsit, consuetudini nimium fauens, quæ potius est abusus) fieri satis, si altera dicatur priuatim, puta, quæ est de Feria, & Choro absente. Addunt alij, eo quia *titulo septimo numero secundo.* habentur verba, *dicuntur duæ.* ergo satis est, si dicatur altera priuatim: sed verbum *dicuntur*, explicandum est, *cantantur* ne pugnent inuicem duæ Rubricæ: altera enim alteram explicat, & posterior à priore pendet. deinde non est maior ratio, ex vi verbi, *dicuntur*, vt altera sit priuata, altera solemnis. item, quæ dicitur, Choro absente, non potest respondere Horis Canonicis: neque dici potest Conuentalis. Præterea illa Horæ definitio, Tertiar, & Nonæ, indicat, debere vtramque celebrari, prout Hora Tertia, & Nonna dicuntur in Choro; hoc est, cum Cantu, & Choro præsentem. Atque hæc est Romana praxis in Patriarchalibus Romæ Ecclesijs; adeoque in ijs existimata fuerunt hæc duæ Missæ grauiissima, vt *Franciscus Samaritanus Beneficiatus Ecclesiæ Lateranensis, & Doctor, in suo thesauro Sacerdotali tertia part. titulo, Missæ plures, &c.* concedat, posse has duas Missas ab eodem celebrari, si forte vnus tantum Sacerdos eo die in Ecclesia Collegiata celebrare queat. quod deinde sublatum est in *Rubricis parte 1. titulo 7. num. 2.* quando scilicet plures quotidie non celebrant Sacerdotes. Denique die 2. Nouembris ait Rubrica: *Missæ dicitur principalis pro Defunctis post Nonam.* explicant omnes; cantari debet, Choro

Choro præfente : eademque est ratio de alijs Missis. Aliqui, ex præfato verbo, dicuntur, inferunt, quòd ubi plures Sacerdotes celebrant, debent dici duæ Missæ prædictæ priuatim: laudo vsu; sed nego esse Rubricæ hunc sensum: quod patebit magis infra.

9 Dices adhuc: Verba, *cantantur, & dicuntur*, non sunt imperatiua. Respondeo in titulo 5. de *Missis Defunctorum* numero primo habes *dicantur duæ Missæ, & titulo 15. numero 2. Missa de tempore, quauis dies sint solemnes, in quibus sit Officium cum Missa de Festo, debet cantari post Nonam.* Item in Rubricis enunciatiuum verbum habet vim imperatiui; verbi gratia, in die 2. *Novembris in Breuiario: Dicuntur Vespere Defunctorum, post Laudes incipit Matutinum Defunctorum.* ecce verba enunciatiua tantum; & Doctores tamen ex his verbis volunt teneri nos sub mortali ad recitandas Vesperas, & Matutinum Defunctorum, vt *Suarez expresse docet libro 4. de Hor. Canon. cap. 25. numero 8. Item in cap. cum creatura, citato supra, & explicato num. 5. mandat Honorius, cantari Missam respondentem Horis Canonicis, sub mortali; non autem responderet, si altera non cantaretur, vt dictum est, numero 8. & Pius V. vt integrè respondeat Horis Canonicis, duas præscribit. ergo tenentur Collegiatae ad duas. Valet enim hic Regula illa: *paria sunt, non facere, & facere malè*, contra Rubricas. *cap. inter corporalia, de translac. Episcop. capit. veniens, de presbyt. non bapt.**

10 Cui nostræ sententiæ subscribere aliquando, cum in dubium à nonnullis reuocaretur, doctissimi viri, & notissimi, *Paulus Fraxinellus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, Petrus Thomas Saracenus Ordinis Carmelitarum, Ioann. Petrus Moneta, & Homobonus de Bonis, Theologi Ordinis nostri, & primarij, qui omnes præclara multa prælo dederunt.*

11 Sacra Rituum Romana Congregatio die 16. *Maij* 1626. decreuit, non

posse omitti alteram ex his duabus Missis cantandis ob celebrationem Capituli Canonorum, & iterum hoc idem die 16. *Januarij* 1627. asseruit: ne duæ Missæ, etiam ex necessaria negociorum causa, & Capitulari, omittantur. Si est consuetudo immemorabilis, sufficit loco Missæ Conuentualis Missa lecta de die celebrata in aurora, & Votiuam cantata post Nonam, exceptis diebus, quibus ex *Rubr. 3.* Missalis sunt omnino cantanda duæ Missæ conuentuales de festo, & de feria. *Congreg. Rit. 23. Mart. 1602. 28. Janu. 1612. Vrbinat. 4. Iulij* 1615. Idem, quando cantatur Missa pro Defunctis. sed tandem eadem S. Congreg. abrogauit omnem consuetudinem non cantandi Missam de die, ultra Votiuam. 18. *Iulij* & 28. *Augusti* 1628.

12 * Dices: An Regulares comprehendantur in hac Rubrica? negat *Rodericus de questio. Regul. tomo 1. quest. 43. articul. 12.* quia, inquit, non veniunt Regulares nomine Ecclesiarum Collegiatarum in odiosis. quæ ratio mihi non placet sed quia Ecclesiæ Regularium appellantur propriè Conuentuales ab *Innocentio IV. in Bulla eiusdem 7. Bullarij, vbi Planus Cherubinus in Compendio Bullar. schol. 1.* notat: eo titulo appellari, ad differentiam Collegiatarum, quæ sunt propriè Canonorum item in *Clemen. prima de celebrat. Miss. ex Concil. Viennen.* distinguuntur Ecclesiæ Regulares à Cathedralibus & Collegiatis; quibus postremis dumtaxat imponitur onus de duabus his Missis. adde rationem allatam supra n. 4.

13 Dico vltimo. Reliquas Rubricas esse directiuas tantum, non tamen esse negligendas. saperet enim contemptum, si quæ earum perpetuo omitteretur, aut sepius, & vt plurimum. * & multo minus, si timeatur scandalum. contemptum vero seu scandalum iudicabis grauiam vel leuiam, ex materia, & intentione Sacerdotis. Vnde, quod alij dicunt, quatuor cum litteris celebrandam esse Missam, A. B. C. D. his addo ego litteram quintam E. in honorem quinque vulnerum Christi.

Hoc

Hoc est. Altè. Breuiter. Clarè. Deuotè. Exactè, seu Exquisitè.

Altè, vt audiatur. Breuiter, non vltra mediam horam, ait *Scortia lib. 2. c. 19. vel paulo vltra*. Clarè, vt omnia verba integrè proferantur. Deuotè, vt attendatur ad ea quæ dicuntur. Exactè, vt fiant omnia, quæ præscribuntur in Rubricis.

14 * Vt autem Rubricarum obligatio magis innotescat, præterquam quòd in Bulla Pij Quinti pro Missali edita omnis mutatio, additio, & detractio prohibetur, Decreuit Concil. Trident. sessione 7. canone 13. in hæc verba: Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus Sacramentorum

administratione adhiberi consuetos, aut cõtemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quẽcunque Ecclesiarum Prælaturum mutari posse, anathema sit. Hæc ibi. Solemnis certè Sacramenti Eucharistiæ administratio in Missa fit, siue sit solemnis, siue priuata, & ritus, qui habentur in Missali Romano sunt Ecclesiæ Catholicæ recepti, & approbati, vt patet. Ex quibus non video, qua ratione doceant moderni Theologi, opinionem esse probabilem, quòd sine peccato possint omitti Rubricæ, & sine causa scienter, etiam in materia leui. sed de his satis.

De alijs obligationibus Sacerdotum circa Missam. XII.

1 **A**lterum erat circa onera Sacerdotum in ordine ad Missam, quæ ad capita quinque reuocari possunt: vel ratione *Loci*: vel ratione *Temporis*: vel ratione *Ritus*: vel ratione *Officij*, seu *Beneficij*, vel ratione *Stipendij*: & hoc eodem ordine procedendum erit in hoc titulo.

2 Ratione *Loci*: tenetur Sacerdos sacrum facere in certo Altari, non impeditus legitime, si testator, aut alius locum celebrandæ Missæ præscripserit; alias peccat mortaliter, quia non implet voluntatem testatoris, quam neque hæredes mutare possunt, non tamen tenetur ad restitutionem, si alibi pro eo celebrat. citat *Doctores Bonacin. de Euchar. disp. 4. questione vltim. punct. 7. §. 4. a num. 2. ad finem.* & ratio patet, quia violat priuatam legem testatoris.

3 Potest autem Episcopus aliquando ex iusta causa, si nequeat in eo Altari, cõcedere, vt alibi celebret. *Idem ibid.*

4 Qui tenentur celebrare in Altari priuilegiato pro Defunctis, & alibi celebratum nummismate, verbi gratia, Sancti Caroli, quo anima liberari potest à Purgatorio, videtur satisfacere: quod innuit *Alphons. de Leon. de off. & pot. conf. temp. Iubileij p. 3. n. 29.* quem sequitur *Fraxinell. Gauant. Rubr. Miss.*

de oblig. Sacerd. sect. 4. conclus. 4. §. 9. nu. 2. in 6. edit. qui tamen *n. 3.* limitat, nisi ille (ait) qui petit Missam, eam velit celebrari in hoc, vel illo Altari priuilegiato. tunc enim alibi non debet celebrari.

5 Qui tenetur alicubi celebrare, absque applicatione sacrificij, ad diuinum cultum tantum, ita debet ibi celebrare, vt nullo modo accipiat stipendium ab alio, vt illi applicet sacrificium sibi liberum, quod expressè vetuit Sacra Concil. Trident. Congregatio in *declaratione Decreti de celebr. Missarum sub SS. D. N. Urbano VIII. emanati*, & quo infra, in *responsione ad quartum dubium*. Quod etiam notent Canonici, & curati, qui tenentur celebrare Missam Cõuentualem, seu Parochialem in proprijs Ecclesijs ratione Canonatus, seu Rectoriæ; quia ad eam tenentur ratione beneficij; secus, quando ex mera consuetudine, seu statuto Canonicali ad maiorem Ecclesiæ decorem Missas priuatas in propria Ecclesia collegiata, seu Parochiali celebrant, non ratione beneficij, neque Cappellæ, neque legati, neque salarij: qui soli quatuor Tituli in prædicta responsione prohibentur: & de Parochis, quod ijs diebus, quibus tenentur Missam celebrare, non possent

M ma-

manualem eleemosynam recipere, decreuit *Sacr. Congr. Concil. Trid. die 1. Septemb. 1629.* quid, si teneatur ter in Hebdomada celebrare, ex Decreto Synodali, vt in Prouincia Mediolan. *ex Conc. Prou. primo?* Possunt hi recipere, quia S. Congr. Concilij loquitur de festis, in quibus de iure communi tenentur celebrare, & annuos ideo redditus præcipiunt. eadem S. Congr. Conc. 13. Iulij 1630. declarauit adhuc, quod quando in fundatione beneficij, seu capellæ, expressè cautum est (nota verbum *expresse*) non teneri celebrantem ad applicationem sacrificij, eo casu poterit celebrans accipere nouum stipendium, & vnica Missa satisfacere obligationi beneficij, seu capellæ, & item danti nouū stipendiū. Hęc illa. Pariq; ratione Cappellani Monialium, & alij, qui incōgruo præsertim stipendio subeunt onus, titulo mercedis, quotidianæ Missæ, ea conditione expressa, quod nō teneatur ad applicationem sacrificij, poterunt accipere noua stipendia à Monialibus particularib. aut alijs pro applicatione sacrificij.

6 Ratione *Temporis*: quia vel nunquā, vel sæpius, vel tardius, vel citius, vel rarius celebrat, quam debetur: nam, qui *nunquā* celebrat, grauitèr peccat: & in anno saltè ter, aut quater quilibet celebrare tenetur, ex *Trid. sess. 23. de refor. cap. 14.* Parochi sæpius, vt audiant populi Missam. lege *Bonac. q. vlt. punct. 7. n. 1.*

7 Qui *sæpius* in die celebrat, peccat. excipe sequētes casus: alij vèro à Doctõribus allati non sunt amplius in vsu. Primo in die Natiuitatis. Secundo in casu supplendi sacrificij, de quo supra titulo 10. nu. 3. Tertio, quando Sacerdos præest duabus Ecclesijs, in quibus vterque populus solet audire Missam; & non habet Vicarium; qui suppleat in altero loco. *Suar. disputat. 30. sect. 3. cum alijs.* Quarto, quando pauci sunt Sacerdotes, & multi sunt Catholici in locis infidelium, & Hæreticorū, *Nauarr. & alij apud Scortiam lib. 2. c. 16. n. 2.* in his enim casibus postremis licet bis, & ter celebrare, si opus est, ex *Suar.* omitta ablutione Calicis, vt in Natiuit. Domini.

8 Contingit *Tardius* celebrare cum peccato mortali, quando notabiliter differtur sacrificium, puta, ad impetrandum aliquid à Deo, & Missa dicitur elapso necessitatis tempore. quo casu tenetur etiā ad restitutionem. *Pet. Nauarr. lib. 2. de restit. c. 2 nu. 366.*

9 Et item, quando ita multæ Missæ acceptantur pro Defunctis celebrandæ, vt longissimo tempore sit opus. cui malo prouisum est nuperrime *cum Decreto de celebr. Miss. à Sac. Concil. Trident. Congregatione edito 21. Iunij 1625.* in quo prohibetur singulis, ne eleemosynas manuales, & quotidianas pro Missis accipiant, nisi oneribus antea impositis ita satisfecerint, vt noua suscipere valeant.

10 Qua tamen in re eadem Congregatio declarauit. Primo posse noua Missarū onera suscipi, etiam si oneribus iam susceptis non satisfecerint, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere. ita in *declar. citata ad decimum.*

11 Si tamen tribuens eleemosynam pro nouis oneribus, sciat impedimentum, & consentiat, eo casu poterunt noua suscipi post alia quamprimum persoluenda. *ibidem ad vndecimum.*

12 Comprehenduntur etiam in hoc Decreto priuati quique Sacerdotes. *ibidem ad decimum quintum.*

13 Transgressores huius specialis Decreti non tenentur tamen ad penas appositas in prædicto Decreto, quæ relatione tantum habet ad onera perpetua, de quibus in eodē Decreto agitur. & nos paulo infra. *ibidem ad duodecimum.*

14 Cessantque omnia priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum Missarum celebratione, vel anniuersariorum, vel quibusdam Collectis, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat; ita vt, si tempore huius Decreti superfuerunt multæ Missæ celebrandæ, hæ celebrari distinctè debeant, vt in *declar. cit. ad sextum.*

15 Qui vero obligatur ad celebrandum in festis de præcepto de voluntate testatoris, non potest differre Missam in sequentem Feriam; quia Feria non est Festum.

stum neque intelligendus est testator de Festis duplicibus, vel semiduplicibus, quando simpliciter dicit, in Festis, sed de Festis de præcepto, aut consuetudine pro feruitio populi, vt censuit *Congreg. Pœnitentiaria Mediolanen. re bene agitata a teste Bonacin. loco cit. nu. 6.*

16 Citius quoque celebrando peccatur, anticipata scilicet applicatione sacrificij; nempe incerta, pro eo qui postea eleemosynam dederit, cum suspensione effectus sacrificij, quæ anticipata applicatio prohibita fuit à Paulo V. velut auaritiæ fomes, die 5. Nouembr. 1605. vt scribit *Fraxinell. sect. 3. prænot. 5. §. 5. nu. 4. & 5. edit. 6.* Potest tamen capellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipare celebrare Missas, antecedente Hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit sequenti pro certa intentione. DD. citati à *Barbof. de potest. Episcop. par. 2. alleg. 24. num. 14.*

17 Rarius denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur sacrificio, per se, vel per alium faciundo; & vno die per hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat. secus, si vni tantum impositum est quotidianum onus, vt per seipsum impleat. nã hoc intelligi debet, salua honestate, & decentia, ratione cuius vacare potest à Missa celebranda semel in hebdomada; hoc est, potest semel non celebrare. fuse *Bonac. loco cit. §. 2. num. 16.* non autem potest semel pro alio applicare sacrificium; quæ duo sunt valde diuersa, vt patet.

18 Qui vero impeditus infirmitate, non facit quotidianam Missam, ad quam tenetur, excusatur; neque tenetur ad supplementum, nisi vltra mensem ægrotet; & item si reliquo anni tempore, diligens ille fuit in suo munere obeundo; & nisi in fundatione beneficij aliud expresse statuatur. quæ singula omnia sunt rationi consona, ex *Bonac. ibidem punct. 8. nu. 17. cum alijs citatis. Petr. Nauar. de rest. l. 2. cap. 2. num. 210. & Nald. V. Missa num. 11.* docent non teneri per alium satisfacere, qui ægrotat per duos menses.

Diana tract. de celebr. Miss. resol. 27. per quindecim dies. Barbof. de potest. Episc. allegat. 24. num. 32. per octo; vel decem dies.

19 Ratione Ritus, accidunt peccata in oneribus Missarum: quando promisit Sacerdos Missam votiua, vel de Requiem, & dicit aliam de Officio currenti; quia, virtus fidelitatis periret: & multo magis, si cum iuramento per instrumentum promississet. *Fraxinellus in opere edito sub hoc titulo: An Sacerdos teneatur dicere Missam pro Defunctis, vel eius vice possit dicere de Sanctis, vel Ferijs occurrentibus. edidit Bononia, me vrgente. 1625.*

20 Cæterum *ibidem*, citatis quàm plurimis Doctoribus classicis, docet ille idem, posse loco Missæ de Requiem dici Missam de Sancto, vel de Feria currente: quando maiori deuotione afficimur in Missa de Sancto, vel de Fer. priuilegiata. vnde oritur maior valor accidētalis Missæ ex opere operantis, quo compensari potest, etiam cum lucro, Missa de Requiem, breuior, & quæ in multis minuit potius deuotionem. nam alioquin ex opere operato idem est valor in omnibus Missis.

21 Si vero non afficitur Sacerdos maiori deuotione in Missa de Sancto, vel de Feria; tunc dicere debet de Requiem, excepto Festo Duplici, Dom. & alijs diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem ab Ecclesiast. Rubricis, vt supra p. 1. tit. 5. nu. 2. pag. 9. 10.

22 Sensus etiam Ecclesiæ est, vt Missa concordet cum Officio, quoad eius fieri potest: cui sensui fideles omnes conformari debent. ex quo sequi videtur, non esse verba petentis Missam votiua, seu de Requiem, ita amarè intelligenda, vt eo modo rigorose celebrare teneatur Sacerdos, sed ciuili modo & morali, cum causa rationabili, ait Ecclesia in Rubricis titulo 5. numero 3. lex etiam Ecclesiæ præualere debet super laicorum legem priuatam, & sapè irrationabilem.

23 Monet idem auctor sapienter S.

cerdotes, vt promittant se dicturos Missas eo modo, quo magis prodesse possunt iuxta maiorem sui dispositionem, & deuotionem.

24 Populus etiam qui simul offert cum Sacerdote, potest affici maiori deuotione audiendo Missam de Sancto, quam de Requiem, & consequenter prodesse magis eisdem ijs, pro quibus Missa celebratur. & hac *Fraxinell. probat fusius ibid.*

25 *Agorius lib. 10. c. 32. q. 5.* docet fere prædicta de Missis votiujs, quarum vice potest dici Missa cum Officio concordas, cum intentione secreta, quam haberet Sacerdos in votiujs.

26 Nec erit necesse dicere in prædictis casibus Collectam de votiujs, seu de Requiem, maximè si per Ecclesiasticos ritus non liceret. applicatio namque sacrificij non fit in Collectis, sed potius in *Memento*, seu vt Theol. loquuntur, in oblatione, quæ tacitè fit in ipsa consecratione.

27 Ratione *Officij*, seu *Beneficij*, quod erat quartum caput, contingit in oneribus Missarum peccati. nam Episcopi & Parochi tenentur aliquando applicare sacrificium pro suis ouibus, ex *Conc. Trident. sess. 23. cap. 1. initio*, arbitrio boni viri, nempe in præcipuis solemnitatibus Domini, & Dominicis diebus, aut saltem semel in hebdomada, ex *Bonac. questio. vltim. punct. 7. in fin.* qua ratione conciliari possunt Doctores, qui negant, cum Concil. Trident. affirmante *sess. 23.* est enim populorum curator Episcopus, seu Parochus, & ab ijsdem sustentantur.

28 Regularis etiam grauitè peccat applicando sacrificium cõtra rationabilem voluntatem sui Prælati, vel Sacristæ ab eodem deputati. *Fraxinell. sect. 7. §. 7.* vbi addit, posse Prælatos irritare intentionem subditorum in Missæ celebratione, si fecus applicent, ita vt Deus acceptet sacrificium. & valeat illi, cui à Prælato per ministrum infidelem applicatur. & licet *Suar.* doceat, pendere effectum sacrificij ab intentione celebrantis, etiam

iniusta; eum tamen explicat *Fraxinell.* loqui de Sacerdote seculari libero, non de regulari, cuius voluntas à Prælato pendet. alias onera monasteriorum subiacerent periculo & dubitationi, an perfoluerentur.

29 Quilibet item Sacerdos, ex probabiliori sententia, non potest applicare portionem sacrificij, quam diximus supra, cum de *Canone pagin. 124.* esse propriam Sacerdotis, accepto ob eam stipendio, tanquam pro integra Missa; quia cum sit saltem dubia hæc doctrina, posset lædi iustitia in hoc casu, & proximus qui stipendium pro Missa dedit, suo fructu defraudari, si vero fiat hæc applicatio sacrificij ex mera charitate, est satis probabilis opinio, & nullum damnum inde sequi potest proximo, pro quo celebratur.

30 Conuenit adhuc ratione *Officij*, vt ille, qui supplet inchoatum ab alio sacrificium, conformet secum primo Sacerdote in applicatione eiusdem sacrificij; quia accessorium sequitur naturam principalis: & quia (cum supplementum supponat alteram saltem speciem consecratam esse) probabile est, iam factam esse Deo oblationem pro eo pro quo primus Sacerdos cœpit Missam facere. *Corduba libro 1. quest. 3. in quest. principal. opin. 5. post conclus. 4. §. 2. & Vasq. disp. 231. nu. 40. & 41.*

31 Demum ratione *Stipendij* multis modis peccatur. qui enim accipit plura stipendia iuxta, taxata scilicet vel lege, vel consuetudine, à pluribus, petentibus singulis vnã Missam pro se distinctè, & vnã facit Missam pro ijs omnibus, peccat ex communiore sententia. *Fraxinell. sect. 4. concl. 1. fusius.*

32 Qui ab vno accipit plura stipendia, pro pluribus Missis, & vnã tantum celebrat, eodem modo, quo supra, peccat, ex eodem *ibid.*

33 Qui procurat stipendium iusto pinguius pro vnã Missa (nisi celebrandum sit in loco distanti, vel incommodo) peccat, ex *Bonacin. & alijs*, quos citat *quest. vltim. punct. 8. num. 13.* & tenetur inuitanti

danti restituere, *ibidem num. 11.* neque sufficit titulus paupertatis, quia facta est ordinatio in Sacerdotem tit. beneficij, seu patrimonij sufficientis ad victum, *ibid. num. 14.*

34 Qui stipendium iusto pinguius accipit pro Missa, quam deinde minori stipendio, quam sit iustum, facit ab alio celebrari, peccat: neque item si det illi stipendium iustum, retinens sibi quod est ultra iustum, tutus est in conscientia, nisi sit Dominus, & non merus dispensator, aut curator Missarum celebrandarum. *Fraxinell. sectione 3. prenot. §. 4. numero 1. & congregat. Pœnitent. Mediolan. apud Bonac. loco citato num. 18.*

35 Sed eam limitationem, nisi sit Dominus, &c. sustulit Sacra Concil. Trident. Congregatio in Decreto supra citato, in quo absolute prohibetur Sacerdoti, qui Missam accepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosynæ sibi retenta, celebrandam committat. & intelligi debet, etiamsi detur illi stipendium iustum; quia paulo infra in eodem Decreto iubetur dici Missæ pro elemosyna tenui & pingui æqualiter; *omne*, inquit, *damnable lucrum ab Ecclesia remouere volens.* ecce causam Decreti. & *Fraxinell. in 6. edit. loco citato num. 7.* conformat se Decreto.

36 Imò eadem Sacra Congregatio declarauit; etiam elemosynam maiorem, solita dari tribuendam esse integram absolute Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ab aliquo retineri posse. *in cit. declar. ad nonum. & in responsione ad septimum*, permittendum non esse ait, vt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorum administratores, ex elemosynis Missarum celebrandarum vllam vtrumque minimam portionem retineant, ratione expensarum, quas subeunt in celebratione Missarum: nisi cum Ecclesiæ, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licite possint; & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet

tantum Missæ sacrificio sunt necessario subeundæ: & nihilominus eo etiam casu curandum esse, vt ex pecunijs, quæ superfluent, expensis vt supra deductis; absolute tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus elemosynas. Hæc ibi. eadem tamen S. Congregatio 7. Septembr. 1630. referente Barbof. *de iure eccles. lib. 2. c. 5. nu. 39.* decreuit, quod, qui habuerit obligationem vnius Missæ in Hebdomada cum stipendio legato, & confirmato de octo in octo annos, potest demandari alteri celebrationem prædictæ Missæ cum elemosyna consueta iuxta morem regionis, retenta sibi reliqua parte dicti stipendij.

37 Qui vero acceptis duobus stipendijs iustis pro duabus Missis, vnam celebrat, applicando vni sacrificium vt propitiatorium, alteri vt impetratorium peccat tamen: quia vterque totum Missæ fructum præterdit. *Suar. cum alijs apud Bonac. quest. vlt. punct. 8. num. 15.* & Sacra Congregatio Conc. Trident. in Decreto citato damnat hanc distinctionem.

38 Qui à pluribus stipendia minora iusto recipit, vt ex ijs constituto stipendio iusto, vnam Missam celebret, peccat: tum quia promittens cuique Missam, tenetur dare illi totam: tum quia in Decreto citato Sacra Congregationis tot Missæ dici debent, quot sunt elemosynæ datæ, etiã incongruæ, & exiguæ, siue ab vno, siue à pluribus dentur. quod præcipitur ibi sub obtestatione diuini iudicij, sub peccato mortali, & cum obligatione restitutionis, reuocatis quibuscunque priuilegijs.

39 Rector beneficij, qui potest per aliū celebrare Missam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro se cõgruam elemosynam secundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud fuerit cautum. *eadem Congreg. in cit. declar. ad octauum.*

40 Vbi nullum statutum est stipendium à testatore, vel alio, pro certo numero Missarum, eo casu statuere debet Ordinarius, non autem hæres, aut alius, & iuxta morem Ciuitatis. *ibid. in respon. ad secundum, & quintum.*

41 Caueat autem vnusquisque ab onere perpetuo Missarum suscipiendo sine licentia Episcopi sui, vel Generalis Vicarij, seu Generalis, aut Prouincialis, si Regularis est, dāda in scriptis, & gratis: alioquin secularis ab ingressu Ecclesie erit eo ipso interdictus Regularis, autem pœnam priuationis officij, & perpetuæ inhabilitatis ad officia, vocisque actiue, ac passiuę absque alia declaratione incurret. *eadem Congreg. in citato Decreto.*

42 Ad hæc, vt ibidem dicitur, amoueatur capsula ab Ecclesijs cum inscriptione: *Elemf. pro Missis*: ne fideles hac ratione frustrentur: neque exponantur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum pro eorundem Missis solita apponi, *vt in cit. declarat. ad decimum tertium.* nulla tamen pœna est in hoc casu imposta, *ex responsione ad duodecimum*, quæ in Decreto videbatur apponi.

43 Neque acceptorum multorum onerum reductio, moderatio, & commutatio ab alio nunc fieri potest, nisi à Sede, Apostolica; & aliter factæ sunt nullæ, *vt in cit. Decreto Sacra Congreg. Concil. Trident.* Verumtamen, si in ipsa Beneficij erectio-

ne cautum fuerit expresse, vt liceat Episcopo iniunctum onus reducere ac moderari: declarauit *eadem Sacra Congregatio*, licere adhuc Episcopo id præstare, *in respons. ad primum dubium.* Quare neque in Synodis Diocesanis, neque in Capitulis Generalibus fieri possunt amplius reductiones Missarum olim concessæ à Concil. Trident.

44 Et ne vilo vquam tempore hæc in obliuionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conuentus, ac Domus Regularis curare atque efficere tenentur sub pœna priuationis Officij, vocisque actiue & passiuæ ipso facto incurrenda, vt in perpetuum sexto quoque mense, idest, Feria secunda post primam Dominicam Aduentus, & Feria sexta post Octauam Corporis Christi prædictæ ordinationes in publica mensa perlegantur: quam pœnam subiere iam nonnulli apud eandem Sacram Congregationem Concilij Tridentini ab eorum subditis accusati.

Et hic esto Finis Tertiæ Partis Rubricarum Missalis.

